

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי
פרשת כי תצא
תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 357)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

פרשת כי תצא התשפ"ד

"וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע"

א. "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ, וַיִּנְתְּנוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ, וְשָׁבִיתָ שְׂבִי" (דברים, כא' - י').

"כִּי תֵצֵא מִחֲנֶה עַל אִיבֶיךָ, וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע. כִּי יְהִי בָּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יְהִי טְהוֹר מִקְרָה לְיָלֵה, וַיֵּצֵא אֶל מַחוּץ לְמִחְנֶה, לֹא יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמִּחְנֶה. וְהָיָה לְפָנוֹת עָרֵב יָרַחץ בַּמַּיִם, וְכָבֵא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמִּחְנֶה. וַיֵּד תְּהִיָּה לְךָ מַחוּץ לְמִחְנֶה, וַיֵּצֵאתָ שָׁמָּה חוּץ. וַיִּתֵּד תְּהִיָּה לְךָ עַל אַזְנוֹךָ, וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחִפְרָתָה בָּהּ, וְשָׁבִיתָ וְכִסִּיתָ אֶת צַעֲרֶךָ. כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִתְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחְנֶךָ, לְהַצִּילְךָ, וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מִחְנֶיךָ קְדוֹשׁ, וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר, וְשָׁב מֵאֲחֵרֶיךָ" (דברים, כג', י"ט - טו').

"זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֹלֶק, בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם. אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךָ, וַיִּזְנֶב בָּךְ כָּל הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ, וְאַתָּה עָנִף וַיִּגַע, וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים. וְהָיָה בְּהִנִּיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל אִיבֶיךָ מִסָּבִיב, בְּאַרְץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחְלָה לְרִשְׁתָּהּ, תִּמְחָה אֶת זְכַר עֲמֹלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, לֹא תִשְׁכַּח" (דברים, כה', יז' - יט').

ב. הנה, כל רבותינו נ"ע, דרשו את מאמר הכתוב ¹, "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ", **על היצר הרע, אשר הוא אויבו הגדול של האדם**, וכפי שכתב רשב"י הקדוש ²:

"וְעַל דָּא, 'כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ' - דָּא אִיהוּ יֵצֵר הָרָע".

וכעין זה, כתב רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א, על מאמר הכתוב ³, "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ, וְרִאִיתָ סוּס וְרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ, לֹא תִירָא מֵהֶם - כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ, הַמַּעֲלֶךְ מֵאֲרֶץ מִצְרָיִם":

¹ דברים, כא' - י'.

² "זוהר חדש", דף צ' ע"א.

"אולי, שרמז הכתוב 'מלחמת האדם עם יצרו', ובא להסיר מלבבו מִרְדּוֹ,
ואמר, 'כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה' - הידועה, שאין גדולה ממנה.
והנה, במלחמה זו יש שני דברים קשים לאדם, שמתישים כוחו,
א. הוא, שאינו מלומד במלחמה, כמו שהוא מלומד ורגיל במין מלחמה זו יצרו
הרע⁴.
ב. שְׁהִרְפָּת האדם, חובקת דברי היצר, בכל אשר יאמר אליו, בענייני
האיסור,
לגנוב, ולגזול, ולגאות, ולאכול כל אשר תֵאָוֶה נפשו,
וזה, ימנעהו מלשמוע אל 'דברי התורה והמצוות'.
ומה גם, אחר שנכשל בעבירות רבות, שיתווספו כוחות הרע שנולדו ממעשיו
הרעים ...
לזה בא דבר ה' כאן, ואמר, 'כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה', וראית בעיני שכלך 'סוס וְרֶכֶב'.
'סוס' -
כנגד מה שהוא היצר, 'סוס' מוכן למלחמה, מה שאינו כן האדם.
'רֶכֶב' -
כנגד הִרְפָּת האדם, שְׁנוּטָה וחושקת לדברים ...
'עם רב מִמֶּדָּה' -
כנגד כוחות הרע שְׁנִתְוֹסְפוּ ממנו מצד מעשיו הרעים ...
אף על פי כן, בא דברו הטוב, ואמר, 'לֹא תִירָא מֵהֶם',
והטעם הוא, 'כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ' -

³ דברים, כ' - א'.

⁴ דהיינו:

שהיצר הרע, מורגל במלחמה זו, יותר מן האדם.

פירוש, הן אמת אם היית בא למלחמה בכוחך אין בך כוח לעמוד במלחמה זו, אבל כיון ש-ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ, כוחו גדול להצילך.

כי כשבא אדם ליטהר, ימינו יתברך מקבלתו, ונדבק לה' והוא יכניע מציריו".

ובעניין זה, כבר כתב הכהן הגדול מאחיו - הגה"ק רבינו צדוק הכהן זיע"א מלובלין⁵ :

"אמר הרבי ר' בונם זצלה"ה, שמה שמפרשים בכל הספרים - 'פִּי תִצָּא לְמַלְחָמָה עַל אִיבְךָ', על היצר הרע, אינו דרך דרש ורמז לבד, רק פשט הפשוט הוא כן.

דעיקר המלחמה תמידית, הוא נגד היצר הרע,

שנקרא אויב ושונא,

ד-שְׁלֹמֹה קראו שונא⁶.

וזהו, 'וְהִסִּירָה אֶת שְׂמֶלֶת שְׂבִינָה',

על דרך שנאמר⁷, 'הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעֲלֵיוֹ וְגוֹי'".

והנה, על מאמר הכתוב בפרשתו⁸, 'וְהִסִּירָה אֶת שְׂמֶלֶת שְׂבִינָה מֵעֲלֵיהָ, וְיָשְׁבָה בְּבֵיתָךְ, וּבִכְתָּהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים, וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעֶלְתָּהּ, וְהִיָּתָה לְךָ לְאִשָּׁה', כתב⁹ ה"זוהר הקדוש":

"דָּא הִיא יִרְחָא דְאֵלּוּל",

⁵ בספרו הקדוש "פרי צדיק", על פרשתו, אות ב'.

⁶ כמו שאמרו במסכת סוכה, נב' ע"א,

וב"זוהר חדש", כאן.

⁷ זכריה, ג' - ד'.

⁸ דברים, כא' - יג'.

⁹ "זוהר חדש", על פרשתו.

והיינו :

שהזמן המסוגל ביותר למלחמת היצר הרע, הוא בחודש "אלול", וכפי שיתבאר להלן.

עוד בעניין זה של מלחמת היצר הרע, הנלמדת מפסוק זה, ולא בדרך דרש בעלמא, וכדברי רבותינו זיע"א, ביאר בזה זקני קדוש ה' זיע"א, בספרו "תורה וחיים" ¹⁰, וז"ל:

"הנה, המפרשים כתבו, שהכתוב ירמוז גם למלחמת היצר הרע.

ונראה לעניות דעתי, לרמוז בדרך זה. והוא, על פי מאמר התנא ¹¹, 'איזהו גבור, הכובש את יצרו',

הרי, שלכבישת היצר הרע, צריך גבורה יתירה,

אך לא יוכל האדם להתגבר על יצרו, רק כשידע נאמנה, שהוא אויבו, הרודף אחריו, להפילו שחת.

וכל עת שתתרבה ידיעה הזאת, תוסיף תת כח להתגבר עליו ביותר, ואז יש תקווה להשיג מבוקשו.

מה שאין כן בבלתי ידיעה זו, אי אפשר להתגבר עליו ולנצחו.

וזהו שרמז, 'כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ' - רוצה לומר, שתלחם עמו בבחינת מה שהוא אויבך, כדי להינצל ממנו,

אז, 'וּנְתַנוּ ה' אֶלְקֶיךָ בְּיָדְךָ',

כמאמרם ז"ל ¹², 'בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו, אינו יכול לוי'."

והנה, קיימא לן להלכה ¹³, שכאשר יש לנו "חזקה אלימתא",

¹⁰ ה"ה רבינו ישועה שמעון חיים עובדיה זיע"א,

רבה של העיר צ'פרו במרוקו, ובעל מחה"ס "ישמח לבב" ו"תורה וחיים".

¹¹ אבות, פ"ד מ"ה.

¹² סוכה, נב' ע"ב.

והיינו, "חזקת ממון", שחפץ מסויים שייך לאדם,
אין אנו אומרים, "הולכין בממון אחר הרוב"^{14 15}, כיוון שהחזקה, גוברת על
הרוב.

עוד קיימא לן להלכה¹⁶, שכאשר נחלקים בדבר הלכה ב' פתות של תלמידי
חכמים, כגון, בית שמאי ובית הלל,
לא תמיד אנו אומרים שהלכה כדברי הרוב.

¹³ תוספות ד"ה "חוץ", במסכת בבא בתרא, כג' ע"ב.

¹⁴ ביאור הדין:

דעת רב, ש-"הולכין בממון אחר הרוב", ומאידך, דעת שמואל, ש-"אין הולכין בממון אחר הרוב", (בבא
בתרא, צב' ע"א).

ולהלכה, פסק ה"שולחן ערוך" (חושן משפט, סי' רלב' סעיף כ"א), כדעת שמואל.

ודוגמא לדבר, על פי המבואר במסכת בבא בתרא (צב' ע"א) -

"המוכר שור לחבירו, ונמצא נגחן",

שלדעת רב, הרי זה מקח טעות, מכיוון שרוב האנשים קונים שור למטרת חרישה, ולא למטרת שחיטה,
ומאידך, לדעת שמואל, יכול המוכר לטעון, מכרתי לך שור לשחיטה, כיוון ש-"אין הולכין בממון אחר
הרוב".

¹⁵ במסכת בבא בתרא (כג' ע"ב), למדנו במשנה:

"ניפול (-גוזל-), הנמצא ... חוץ מחמישים אמה, הרי הוא של מוצאו",

ונתקשו התוספות (בד"ה "חוץ"):

דהנה, טעם הדבר, שאותו הגוזל שייך למוצאו, הוא מחמת ש-"הולכין בממון אחר הרוב",

והנה, כל זה, הוא רק למאן דאמר ש-"הולכין בממון אחר הרוב",

ברם, למאן דאמר "אין הולכין בממון אחר הרוב", מפני מה שייך הגוזל למוצאו?

ותירצו התוספות:

דמחמת שאין "חזקת ממון" על הגוזל, שהוא שייך לבעל השובר,

גם מי שסובר ש-"אין הולכין בממון אחר הרוב", יודה, ש-"הולכין".

¹⁶ יבמות, יד' ע"א.

אלא, שכאשר צד אחד "מחדדי טפיי", והיינו, שהם "חריפים יותר",

אנו אומרים, שהלכה כמותם,

והיינו, שהחריפים, גוברים על הרוב.

ועל פי האמור, ביאר בספר הקדוש "בנין אבי" ¹⁷, למו"ז חק"ו הגה"ק רבי מסעוד עובדיה זיע"א ¹⁸ ¹⁹, את מאמר הכתוב בסוף פרשת "שופטים" ²⁰, "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶךָ, וְרֵאִיתָ סוּס וְרֶכֶב - עִם רֶב מִמֶּךָ, לֹא תִירָא מֵהֶם, כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ, הַמַּעֲלֶךְ מִאֶרֶץ מִצְרָיִם":

כאשר אתה יוצא למלחמה על אויבך, אל תיגרר אחריהם - ותפחד מהם, מחמת שהם הרוב,

וזאת, מחמת ב' עניינים -

---

¹⁷ נדפס בתוך ספר "תורה וחיים" עה"ת, חלק ב',

עמוד יז' - בקונטרס "בנין אבי",

מהדורת תשעג'.

¹⁸ חתנו של הגה"ק חק"ו רבי אליהו בן הרוש זיע"א, בעמח"ס "כוס אליהו" ו"ברכת אליהו",

אביו של מו"ז הגה"ק בעל "ישמ"ח לבב" זיע"א,

וסבו של מו"ז הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה זיע"א.

¹⁹ ובנוסח ההקדמה, שכתב נכדו, מו"ז הגה"צ רבי דוד עובדיה זיע"א, כתב וז"ל:

"אמר המשתדל, עוד דוד הגדיל, להדפיס איזה פרפראות, שהניח אחריו בכתב ידו -

וזרעו מושלה לו,

אדוני זקני הרה"ג מו"ה מסעוד עובדיה זצ"ל,

קדוש יאמר לו, כי מה יתרון לו בכל עמלו, אם נטע כרם ולא חללו, על כן המו מעי לו,

והיתה שכר לחילו, לחזות בנועם ה', ולבקר בהיכלו,

כבוד חכמים ינחלו, עד כי יבוא שילה".

²⁰ דברים, כ' - א'.

האחד, "פי יהוה אלהיך עמך". והיינו, שכאשר יש בחינת "מחדדי טפיי", הרי היא גוברת על הרוב,

והשני, "המעלך מארץ מצרים". והיינו, שכאשר יש "חזקה אלימתא", הרי היא גוברת על הרוב.

ובסייעתא דשמיא, נראה לקוצר עניות דעתי, לחבר ולזמן לפונדק אחד, את ביאור האב ובנו - מו"ז הגה"ק רבי מסעוד עובדיה זיע"א, ובנו מו"ז הגה"ק רבי ישמ"ח עובדיה זיע"א,

שכך אומר הבורא ית"ש, לעם ישראל:

"כי תצא למלחמה על איבך" - אחר שהחשבתו ל-אויבך המבקש רעתך,

וממילא, מובטח אתה שתנצח אותו.

"וראית סוס ורכב - עם רב ממך, לא תירא מהם", מחמת ב' סיבות,

האחד, "פי יהוה אלהיך עמך" - שהוא בחינת "מחדדי טפיי",

והשני, המעלך מארץ מצרים" - שהוא בחינת "חזקה אלימתא".

כי בשעה שאתה מכריז על היצר הרע כאויבך, הינך מתחבר אל מי שאמר והיה העולם,

אשר ב-ב' בחינותיו גובר על אותו הרוב.

ג. על מאמר הכתוב בפרשתן²¹, פי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מסנהד, להצילך, ולתת איבך לפניך, והיה מסנהד קדוש, ולא יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך", כתב ה"זוהר הקדוש"²²:

"ובגין כך, לבעי ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי, ולדכאה לגרמיה.

מאי דכיו דא?

דכתיב²³, 'והיה מסנהד קדוש'.

²¹ דברים, כג' - טו'.

²² חלק א', דף עו' ע"א.

מאי 'קדוש', 'קדושים' מבעי ליה?

אלא, 'מחניף קדוש', אליו שייכי גופא, דגופא אתחבר ואתתקן בהו,

ובגין כך, 'והיה מחניף קדוש, ולא יראה בך ערות דבר' ²⁴.

עוד מצינו על הפסוק הנ"ל, לדרשת רבותינו ז"ל ²⁵:

"אומרים להם האמות ²⁶, 'שובי שובי השולמית' -

הדבקו לנו!

בואו אצלנו, ואנו עושין אתכם: שלטונים, הגמונים, דפסין, אפרכין,

אסטרטליטין ...

וישראל אומרים ²⁷, 'מה תקוזו בשולמית' -

מה גדלה אתם נותנים לנו?! ...

שמה ²⁸, 'כמהלת המחנים'?

שמה, יכולים אתם לתן לנו כגדלה שעשה לנו האלהים במדבר,

²³ דברים, כג' - טו'.

²⁴ ותרגום דבריו הקדושים:

ולכן, צריך אדם להשמר מחטאיו, ולטהר את עצמו.

מה טהרה זו?

שכתוב (דברים, כג' - טו'), 'והיה מחניף קדוש'.

מה זה 'קדוש', 'קדושים' היה צריך להיות?

אלא, 'מחניף קדוש', אלו איברי הגוף, שסגוף מתסבר ונתקן בהם,

ולכן, 'והיה מחניף קדוש, ולא יראה בך ערות דבר'.

²⁵ במדבר רבה, פרשה ב', ד'.

²⁶ שיר השירים, ז' - א'.

²⁷ שיר השירים, ז' - א'.

²⁸ שיר השירים, ז' - א'.

שְׁהֵינּוּ חוֹטְאִים, וְהוּא מוֹחֵל לָנוּ,

וְאוֹמֵר לָנוּ ²⁹, 'וְהִיא מִחְנִיךְ קְדוֹשׁ?!'.

ובביאור דבריהם הקדושים, כתב הגה"ק בעל "באר משה" זיע"א ³⁰ :

"והנה, כשאדם חוטא, הרי ממילא הוא מרחיק את הקדושה ממנו,

כך, שהשכינה אינה יכולה לשרות עליו.

אומנם, בשעה שנותן ליבו לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ומקבל על עצמו

להתקדש ביתר שאת, ולקדש את גופו כדבעי,

אזי, מובטח לו, שהקדוש ברוך הוא ימחול לו,

בכדי שיוכל להתקרב אליו יתברך, ולהוסיף קדושה יתירה.

וזהו ³¹, 'בְּמַחֲלַת הַמִּחְנִים' -

עצם הדבר, שנותן דעתו, לקדש את מחנהו, הוא,

והיינו, אברי גופו,

מסייע לו, שהקדוש ברוך הוא ימחול לו על כל עוונותיו, בכדי שלא יהיה לו

למכשול בבואו לקדש את עצמו מכאן ולהבא".

ד. על מאמר הכתוב בפרשתו ³², "כִּי תֵצֵא מִחֲנֶה עַל אִיבֶיךָ, וְנִשְׁמַרְתָּ מְכַל דְּבַר

רְעִי", דרשו רבותינו ז"ל ³³ :

"מכאן אמר רבי פנחס בן יאיר -

אל יהרהר אדם ביום, ויבוא לידי טומאה בלילה".

והנה, כתב ה"זוהר הקדוש" ³⁴ :

²⁹ דברים, כג' - טו'.

³⁰ עמוד תרפד'.

³¹ שיר השירים, ז' - א'.

³² דברים, כג' - י'.

³³ כתובות, מו' ע"א.

**"תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא בר נש בעלמא, אתקין ליה כגוונא עלאה
יקרא,
ויהב ליה חיליה ותוקפיה, באמצעייתא דגופא, דתמן שריא לבא,
דהוא תוקפא דכל גופא, ומתמן אתזן כל גופא ...
והיכל, לבית קדש הקדשים,
דתמן שכינה שריא, וכפרת וכרובים וארון,
והכא הוא לבא, דכל ארעא ועלמא,
ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא, דאינון שיפי דגופא ³⁵."**
וביאר בזה, מרנא הגה"ק רבינו חיים זיע"א מוואלאזין ³⁶ :
**"אם כן, בעת אשר יתור האדם לחשוב בלבבו מחשבה אשר לא טהורה, בניאוף,
רחמנא ליצלן,
הרי הוא מכניס זונה, סמל הקנאה, בבית קודש הקודשים העליון נורא, בעולמות
העליונים הקדושים, חלילה וחס,
ומגביר רחמנא ליצלן, כוחות הטומאה והסטרא אחרא, בבית קודש הקודשים
העליון -**

³⁴ חלק ג', דף קס"א ע"ב.

³⁵ ותרגום דבריו הקדושים:

בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדגמה עליונה,
ונתן לו לחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב,
שהוא חזק כל הגוף, ומשם נזון כל הגוף ...
והיכל, לבית קדש הקדשים,
ששם שורה השכינה, וכפרת וכרובים וארון,
וכאן הוא הלב, של כל הארץ והעולם,
ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב, שהם איברי הגוף.
³⁶ בספרו הקדוש "נפש החיים", (שער א', פרק ד').

הרבה יותר ויותר, ממה שנגרם התגברות כוח הטומאה על ידי טיטוס, בהציעו זונה בבית קודש הקודשים במקדש מטה ³⁷.

וכן כל חטא ועוון, אשר כל איש ישראל מכניס בליבו חלילה וחס אש זרה,

בכעס, או שארי תאוות רעות, רחמנא ליצלן,

הלא הוא ממש כעניין הכתוב ³⁸, 'בית קדשנו ותפארתנו, אשר הללוד אבתינו, הִיה לשרפת אש, וכל מחמדינו הִיה לחרבה'.

הרחמן יתברך שמו יצילנו.

וזה שאמר השם ליחזקאל ³⁹, 'ויאמר אלי, בן אדם, את מקום כסאי ואת מקום כפות רגלי, אשר אשכון שם בתוך בני ישראל לעולם, ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי, המה ומלכיהם, בזנותם ובפגרי מלכיהם במוותם. בתתם ספס את ספי, ומזותם אצל מזותי, והקיר ביני וביניהם, וטמאו את שם קדשי בתועבותם אשר עשו, ואכל אתם באפי. עתה ירחקו את זנותם ופגרי מלכיהם ממני, ושכנתי בתוכם לעולם'.

ה. על מאמר הכתוב בפרשתן ⁴⁰, 'כי תצא מחנה על איבך, ונשמרת מכל דבר רע', דרשו רבותינו ז"ל ⁴¹:

"אזהרה ללשון הרע, מנין?

'ונשמרת מכל דבר רע' ⁴²."

והנה, כתב רש"י הקדוש ⁴³, ומקורו טהור מדברי התלמוד ירושלמי ⁴⁴:

³⁷ "ילקוט שמעוני", (תהילים, רמז תתט').

³⁸ ישעיה, סד' - י'.

³⁹ יחזקאל, מג', ז' - ט'.

⁴⁰ דברים, כג' - י'.

⁴¹ תלמוד ירושלמי, פאה, פ"א ה"א.

⁴² דברים, כג' - י'.

⁴³ על הפסוק הנ"ל.

שאזהרה זו, נצרכה ביותר, לשעת מלחמה,

שכן, באותה השעה, היצר הרע מקטרג יותר.

ויעויין בדברי גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א⁴⁵ :

"אמרו ז"ל⁴⁶, גבי יחזקאל, שלא הרהרתי ביום, לבוא לידי טומאה בלילה.

וכתבו התוספות⁴⁷ -

ואם תאמר: מאי רבותיה דיחזקאל, והלא כל אדם נמי אסור?

כדאמרינן⁴⁸, 'וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע'⁴⁹ - שלא יהרהר ביום.

ויש לומר: דאפילו הכי חשיב ליה רבותא, משום דאמרינן בפרק גט פשוט⁵⁰,
'שלושה דברים אין אדם ניצול מהם בכל יום, הרהור עבירה ולשון הרע ועיון
תפילה'.

ודבריהם, אינם מובנים ...

ונראה, שכוונת התוספות -

דאין אדם ניצול מהרהור עבירה, ומוזהר לדחותה מיד, שלא יבוא לידי טומאה,

ועל זה נאמר⁵¹, 'וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע'.

⁴⁴ שבת, פ"ב ה"ו.

⁴⁵ בספרו הקדוש "מראית העין", (חולין, לז' ע"ב).

⁴⁶ חולין, לז' ע"ב.

⁴⁷ בד"ה "שלא הרהרתי ביום".

⁴⁸ כתובות, מו' ע"א.

עבודה זרה, כ' ע"ב.

⁴⁹ דברים, כג' - י'.

⁵⁰ בבא בתרא, קסד' ע"ב.

⁵¹ דברים, כג' - י'.

והיינו רבותיה דיחזקאל, שלא בא לתחילת הרהור, ועדיף מכל אדם, שהיה ניצול מהרהורי עבירה לגמרי. ודוק היטב.

כי זה בכלל מה שכתוב, 'שלא הרהרתי ביום',

כלומר, מכל וכל ריח הרהור, לא עדת ביה,

והיינו רבותיה, מה שכל אדם אינו ניצול מתחילת הרהור".

עוד כתב, גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ⁵² :

"כתוב ⁵³, 'וְנִשְׁמְרֶתָּ מִכָּל דְּבַר רָע'. ודרשו רבותינו ז"ל ⁵⁴, שישמור מלשון הרע.

ולמדנו, כמה צריך להתרחק מלשון הרע,

ואם לאו, גורם לשכינה שתסתלק, חס ושלום,

וכמו שמסיים קרא ⁵⁵, 'כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחְנֶךָ, לְהַצִּילֶךָ, וְלָתֵת אִיגֻלְךָ

לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מַחְנֶיךָ קְדוֹשׁ, וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרֹת דְּבַר, וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ',

ואמרו רבותינו ז"ל ⁵⁶, 'עֲרֹת דְּבַר' - עֲרֹת דְּבוּר.

וזה טעם שאמרו רבותינו ז"ל, ב-ויקרא רבה ⁵⁷, דבשביל שלא היו בהם דלטורין,

נגאלו,

כי המדבר לשון הרע, גורם לשכינה שתסתלק.

וכמו שאמרו בפרק ג' דערכין ⁵⁸, על בעל לשון הרע,

שאמר הקדוש ברוך הוא, אין אני יכולין לדור.

⁵² בספרו הקדוש "דברים אחדים", (דרוש ח"י, ד"ה "והרב כלי יקר").

⁵³ דברים, כג' - י'.

⁵⁴ תלמוד ירושלמי, פאה, פ"א ה"א.

⁵⁵ דברים, כג' - טו'.

⁵⁶ תלמוד ירושלמי, תרומות, פ"א ה"ד.

⁵⁷ פרשה לב', ה'.

⁵⁸ טו' ע"ב.

ובגלות מצרים, לא ישבו אלא רד"ו שנה,
והשאר, הַשְּׁלִימָה השכינה, כביכול.
ואם היה בהם דלטורין, היתה השכינה מסתלקת, ולא היו יוצאין ב-רד"ו שנה.
ונמצא, כי מה שלא היו בהם דלטורין, גרם הגאולה."
ולכאורה, שדבריו הקדושים, צריכים ביאור:
מפני מה, המדבר לשון הרע, גורם לשכינה שתסתלק מישראל?
ולחן יתבאר בסייעתא דשמיא, בטוב טעם ודעת.

ו. על מאמר הכתוב בפרשתן ⁵⁹, "כִּי תֵצֵא מִחֲנֶה עַל אֲבִיךָ, וְנִשְׁמַרְתָּ מְכַל דְּבַר
רְעִי", כתב מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א ⁶⁰:
"אפשר, שְׁרָמָז גם כן, על מלחמת האויב הפנימי, שהוא היצר הרע,
ולכך, צריך לערוך מלחמה נגדו, ב-רמ"ח אברים, לקדשם ולטהרם.
וזה אומרו, 'וְנִשְׁמַרְתָּ מְכַל דְּבַר רְעִי' -
כדי שלא ימצא שום סרך, שבו יוכל להתגרות בדך.
ודעדיפא מכולהו, 'מְכַל דְּבַר רְעִי' -
כי הַנְּבֵל הַמְּנַבֵּל פִּי, נקרו נקרה, רחמנא ליצלן,
כי ברית הלשון, מכוון כנגד ברית המעור.
וכמו שאמר הכתוב ⁶¹, 'אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ, לַחֲטִיָּא אֶת בְּשָׂרְךָ'.
ולזה, סמך ⁶², 'כִּי יִהְיֶה בְּךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טְהוֹר מִקְרָה לְיָלְהָ, לרמוז על
האמור".

⁵⁹ דברים, כג' - י'.

⁶⁰ בספרו הקדוש "פרח שושנה".

⁶¹ קהלת, ה' - ה'.

⁶² דברים, כג' - יא'.

והנה, כבר כתב הגה"ק רבינו רפאל משה אלבאז זיע"א ⁶³ :

"אמרו רבותינו ז"ל, כי הפוגם ברית הלשון, סופו לפגום גם ברית המעור,
וזהו 'לא יחל דברו' ⁶⁴, פירוש - לא יחלל דיבורו לפגום ברית הלשון, כי סופו
לעשות מעשה,
'כָּכֵל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה' - בפועל.
ונראה לעניות דעתי -
כי בא הרמז, בפסוק 'ומה יתרון לבעל הלשון' ⁶⁵, שמדבר על בעלי לשון הרע,
מה יתרון לבעל הלשון, ראשי תיבות, 'מילה',
שסופו, גם אות ברית מילה".
ומעתה, יתבאר ויתברר כמין חומר, מפני מה, המדבר דיבורי איסור גורם לשכינה
שתסתלק מישראל ⁶⁶ :

⁶³ בספרו הקדוש "עדן מקדם", (אות למד, ערך לשון הרע, עמודים קצד'-קצה').

⁶⁴ במדבר, ל' - ג' :

"איש כי ידר נדר ליהונה, או השבע שבבעה, לאסר אפר על נפשו, לא יחל דברו, ככל היצא מפיו יעשה".

⁶⁵ בקהלת (י' - א'), נאמר:

"אם ישך הנחש בלוא לחש, ואין יתרון לבעל הלשון".

והנה, במסכת ערכין (טז' ע"ב), וב"ילקוט שמעוני" (קהלת, רמז תתקפט'), דרשו רבותינו ז"ל:

"ריש לקיש אמר, לעתיד לבא מתקבצין כל החיות אצל הנחש, ואומרים לו -

ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל,

אתה, מה הנאה יש לך?

אומר להם, ומה יתרון לבעל הלשון?!

ומפני מה אתה נושך באבר אחד, וכל האברים מרגישים?

אומר להם, ולי מה אתם שואלים?!

אמרו לבעל הלשון, שהוא עומד כאן, והורג ברומי!"

⁶⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

שכן, בעת פוגמו בדיבורו, סופו לפגום גם בבריתו,

והרי הוא, כמי שמעמיד צלם בהיכל⁶⁷.

ז. כתב ה"זוהר הקדוש"⁶⁸:

"ובשית מאה שנין לשיתתאה, יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא, ומבועי דחכמתא לתתא, ויתתקן עלמא לאעלא בשביעה, כפר נש, דמתתקן ביומא שיתתאה מכי ערב שמשא, לאעלא בשבתא,

אוף הכי נמי.

וסימניך⁶⁹, 'בשנת שש מאות שנה לחיי נח, בחדש השני, בשבעה עשר יום לחדש, ביום הזה, נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו'⁷⁰.

ויעויין בדברי הגה"ק בעל "בן לאשרי - ברכה משולשת" זיע"א⁷¹:

"ידוע, שבזוהר הקדוש⁷², החמיר מאוד בעוון המר הזה,

אבל, הצדיקים אמרו⁷³, שמשנת תר' ואילך, מועיל תשובה גם על זה.

⁶⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ד'.

⁶⁸ חלק א', דף קיז' ע"א.

⁶⁹ בראשית, ז' - יא'.

⁷⁰ ותרגום דבריו הקדושים:

ובשש מאות שנים לאלף הששי, יפתחו שערי החכמה למעלה, ומעינות של חכמה למטה, ויתתקן העולם להפנס לשביעי,

כמו בן אדם שמתקן ביום ששי מכשמעריב השמש, להפנס לשבת,

אף כך גם.

וסימן לדבר (בראשית, ז' - יא'), 'בשנת שש מאות שנה לחיי נח ... נבקעו כל מעינות תהום רבה'.

⁷¹ בפרשתן, עמוד קיג'.

⁷² חלק א', דף סב' ע"א.

חלק א', דף ריט' ע"ב.

⁷³ "חידושי הרי"ם" על התורה, (ערך קדושה).

וזה הרמז בדברי הזוהר הקדוש הנ"ל⁷⁴, 'ובשית מאה שנין לשתי תאָה, יתפתחון
תריעי דחכמתא לעילא',
דפגם זה, במ מן המוח,

וכל זמן דלא היו פתוחות שערי החכמה, לא היה אפשר לתקן.
ומובן, דכשהתיקון על ידי החכמה, העיקר הוא להעמיק בחכמת תורתינו
הקדושה.

וזהו שאמר⁷⁵, 'וְהָיָה' - שמחה,

שמפקח את הדעת, לתורתינו הקדושה.

כאומרם ז"ל⁷⁶, קודם הלימוד מילתא דבדיחותא, ובדחי רבנן".

ועל פי זה, ביאר רבינו זיע"א, את מאמר הכתוב בפרשתן⁷⁷, "וְהָיָה לְפָנֹת עֶרְב
יִרְחַץ בַּמַּיִם, וַיִּכְבֹּא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֵא אֶל תוֹךְ הַמַּחֲנֶה":

" וְהָיָה לְפָנֹתַי - על ידי זה, נעקרה ונפנה הקליפה, שעשקו הטיפות לניצוצות
הקדושה.

'לְפָנֹת עֶרְבִי' - והיא הנקראת גם כן 'עֶרְבִי',

כמבואר בבראשית רבה⁷⁸, על מאמר הכתוב⁷⁹, 'וַיְהִי עֶרְבִי' - אלו מעשיהן של
רשעים,

וכלשון המשנה⁸⁰, העובר עבירה אחת, קונה לו קטיגור אחד.

⁷⁴ חלק א', דף קיז' ע"א.

⁷⁵ בראשית רבה, פרשה מב', ד'.

פסיקתא זוטרתא (פרשת "ואתחנן", דף יא' ע"ב, ד"ה "והיה כי יביאך". פרשת "כי תבוא", דף מז' ע"א, ד"ה
"והיה").

⁷⁶ שבת, ל" ע"ב.

⁷⁷ דברים, כג' - יב'.

⁷⁸ פרשה ג', ח'.

⁷⁹ בראשית, א' - ה'.

והיות וזאת הקליפה נקראת 'יִלְלָה', נתבטלה על ידי שמחה של מצווה.
'יִרְחֹץ בַּמַּיִם' - היינו, ירחץ את הפגמים, במים טהורים של תורתנו הקדושה,
כמבואר בתענית^{81 82}, דתורתנו הקדושה נמשלה למים.
'וְכִבְּא' - הוא בגימטריא כ"ו, שהוא שם הקדוש הוי"ה, שהוא אב החכמה,
והיינו, שעל ידי חכמת התורה שלמד, יתוקן כל הפגמים שפגם, בשם הקדוש
הוי"ה.
'הַשְּׁמֵשׁ' - הוא בגימטריא ת"ם ה',
שעל ידי זה, השכינה הקדושה שהיא ה' תתאה⁸³, תתרומם עם הניצוצות
הקדושות.
'יָבֵא אֶל תְּוֹךְ הַמִּחְנֶה' - היינו, מחנה הקדושה,
להתפאר קדם מלכא, חמי, בַּמַּי בְּרָא אֶתִינָא לְקַמְדָּ⁸⁴.
ובסוף דבריו, כתב רבינו זיע"א:
"יהי רצון, שיסכים ה' לזה,
ואם לא, חלילה וחס, אני מבטל כל החידוש, ויהא כלא כתוב".
ח. על מאמר הכתובים בפרשתן⁸⁵, פִּי יְהִי בְּדָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יְהִי טְהוֹר
מִקְרָה לְיִלְלָה, וְיִצָּא אֶל מְחוּץ לַמִּחְנֶה, לֹא יָבֵא אֶל תְּוֹךְ הַמִּחְנֶה. וְהִי לְפָנוֹת עֶרֶב

⁸⁰ אבות, פ"ד מי"א.

⁸¹ ז' ע"א.

⁸² בבא קמא, יז' ע"א.

בבא קמא, פב' ע"א.

עבודה זרה, ה' ע"ב.

⁸³ "זוהר הקדוש", (חלק א', דף צג' ע"א).

⁸⁴ "זוהר הקדוש", (חלק ג', דף יג' ע"א).

⁸⁵ דברים, כג', יא' - יב'.

יְרַחֵץ בְּמַיִם, וּכְבֹּא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֵא אֶל תּוֹךְ הַמִּחְנָה,⁸⁶ כתב הגה"ק רבינו צבי אלימלך שפירא זיע"א מדינוב :

"והנראה, דכאן מרמז מה שאמרו רבותינו ז"ל⁸⁷ -

'כל המְשַׁבֵּיעַ עצמו מדברי תורה, ולן, אין מבשרין אותו וכו'.

דהיינו, ששומרין אותו ממקרה לילה, כנודע,

והוא מלא בדברי חכמי הקבלה והמוסר.

ושיעור הכתוב, כך הוא -

'כי יִהְיֶה בְּךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טְהוֹר': היינו, שבחינת **'אשר'** שלו, לא יהיה טהור,

'אשר', נקרא המחשבה, כנודע,

וגם הוא מרומז בראשי תיבות, **אור שלושה ראשונות, היינו - חכמה בינה דעת,**

דהיינו, שמהרהר במחשבתו בטומאה, חלילה וחס.

אז, **'מְקַרְה לְיָלָה': מעותד הוא חלילה וחס למקרה לילה,**

והטעם הוא, כי בכל מקום שאדם מהרהר - שם הוא, כנודע מדברי חכמי האמת,

וזה עניין הכוונות בעולמות עליונים.

ואם כן, כשיהרהר בטומאה חלילה וחס, אם כן, הוא מְחוּץ לַמִּחְנָה' דקדושה.

על כן, בעלות נשמתו בלילה, אי אפשר לה לבוא אל תוך המחנה דקדושה ביום,

ושם הוא דבוק בעלות נשמתו, 'לא יבא אֶל תּוֹךְ הַמִּחְנָה'.

על כן, יעשה זאת, וינצל -

יִהְיֶה': שזה יהיה שמחה לפניו יתברך⁸⁸.

⁸⁶ בספרו הקדוש "אגרא דכלה".

⁸⁷ ברכות, יד' ע"א.

⁸⁸ בראשית רבה (פרשה מב', ד'), ופסיקתא זוטרתא (פרשת "ואתחנן", דף יא' ע"ב, ד"ה "והיה כי יביאך". פרשת "כי תבוא", דף מז' ע"א, ד"ה "והיה"):

לְפָנוֹת עֶרֶב יִרְחֹץ בְּמַיִם: אִין מַיִם אֵלֵא תוֹרָה⁸⁹, כִּמָּה דִאִמְרִינֵן⁹⁰, 'הוּי כָּל צָמָא לְכוּ לְמַיִם',

אז, 'וּכְבֹּא הַשְּׁמֶשׁ': הַגִּם שֶׁאֵז הַחֲמוֹר נוֹעַר וְהַכְּלָבִים צוֹעֲקִים⁹¹, דְּהֵיִינוּ, שֶׁהַקְּלִיפּוֹת אֵז נִיתְרִין מִשׁוֹלְשֵׁיהוֹן⁹², וְזִמֵּן שְׁלִיטְתָּם אֵז הוּא כִּשֶׁה־שֶׁמֶשׁ מִתְּכַסֶּה.

אף על פי כן, הוּא 'יְבֹא אֶל תּוֹךְ הַמַּחְנֶה': דְּקְדוּשָׁה.

כִּי 'בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ'⁹³ " .

ט. כתב הגה"ק בעל "אגלי טל" זיע"א⁹⁴ :

"⁹⁵ ובחרתי להדפיס תחילה את הלכות שבת,

יען שבמסכת סוטה⁹⁶, מצינו - שעל כל מצווה ומצווה, נכרתו עליה ארבעת בריתות: ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות.

ומבואר, שללמוד וללמד, הוּא מחלקי המצווה.

ומובן, שכשם ששמירת שבת שְׁקוּלָה כִּלְכֵּל המצוות⁹⁷, כֵּךְ ללמוד וללמד בהלכות

שבת - שְׁקוּל כִּלְכֵּל ללמוד וללמד את כל המצוות.

"והיה' - לשון שמחה".

⁸⁹ תענית, ז' ע"א.

בבא קמא, יז' ע"א.

בבא קמא, פב' ע"א.

עבודה זרה, ה' ע"ב.

⁹⁰ ישעיה, נה' - א'.

⁹¹ ברכות, ג' ע"א.

⁹² "זוהר הקדוש", (חלק ג', דף קיב' ע"ב).

⁹³ משלי, ו' - כב'.

⁹⁴ בהקדמתו לספרו.

⁹⁵ לשונו הקדוש והטהור, מועתק בזה במעט שינויי לשון, למען ירוץ הקורא בהם.

⁹⁶ לז' ע"א.

ועוד, כי על מצוות שבת נצטוו במרה⁹⁸, ומצאתי בדברי הזוהר חדש⁹⁹ - שהיו בני ישראל נחוצים לקבל את מצוות שמירת השבת, לתיקון מכירת יוסף, כי צדיק ושבת וברית, אחד הם.

ובזה יובן, כי מצוות שמירת השבת, נחוצה לתיקון הברית, ובשמירתה, גורם האדם לעצמו להיות שומר הברית.

ובזה, יובן מאמר חכמינו זכרונם לברכה¹⁰⁰, שמצוות שמירת השבת מביאה את הגאולה,

והוא על פי דברי האר"י ז"ל, על מאמר הכתוב¹⁰¹, 'פִּי גַר הֶיְהִי זֶרְעֶךָ' - שכל הגלויות, באים מחמת פגם הברית, וממילא, מצוות שמירת השבת, שמתקנת את פגם זה, מביאה גאולה לעולם.

ועל פי זה, יובן נחיצות הלימוד בהלכות שבת, לתיקון פגם זה - כי תיקון הברית, תלוי ביותר בלימוד התורה, וביותר בלימוד התורה, בעיון.

ובביאור הדברים, כתב רבינו זיע"א, משמו של אביו הגה"ק בעל "אגודת אזוב" זיע"א:

שעל חטאים של שז"ל ו-פגם הברית, אין מועילה תשובה רגילה. שכן, תשובה על חטאים רגילים, נעשית על ידי ליבו של האדם, וכמאמר הכתוב¹⁰², "הַשֵּׁמֶן לֵב הָעַם הַזֶּה, וְאַזְנֵי הַכֶּבֶד, וְעֵינָיו הַשֶּׁעַ, פֶּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו, וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמָע, וּלְבָבוֹ יִבִּין, וְשָׁב וּרְפָא לוֹ".

⁹⁷ תלמוד ירושלמי, מסכת נדרים, פ"ג ה"ט.

⁹⁸ שבת, פז' ע"ב.

⁹⁹ דפוס אמסטרדם, דף כו' ע"א.

¹⁰⁰ שבת, קיח' ע"ב.

¹⁰¹ בראשית, טו' - יג'.

ומה שאין כן, בעניין חטאים של שז"ל ו-פגם הברית,

הבאים מן קלקול המוח, ואינם תלויים בקלקול הלב.

ולפיכך, התיקון לחטאים אלו, נעשה, אך ורק על ידי יגיעת המוח - של לימוד התורה הקדושה, ובמיוחד בלימוד בעיון של הלכות שבת, ובכך מתקיימת טהרתו.

והנה, על מאמר הכתוב¹⁰³, "יערף פמטר לקחי, תזל פטל אמרת, פשעירם עלי דשא, וכרביבים עלי עשב", כתב בנו - הגה"ק בעל "שם משמאל" זיע"א¹⁰⁴ :

"ונראה לפרש, דהנה כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה¹⁰⁵, הגיד -

מה שתורה נקראת 'לקח', כמו שנאמר¹⁰⁶, 'כי לקח טוב נתתי לכם',

משום, שדברי תורה מועילים לאדם, כפי מסת הלקיחה שלוקח את דברי התורה, בכמה חיות והתלהבות ורגש הנפש. עד כאן דבריו.

ובפשיטות, גם תיבת 'לקחי', הכתובה כאן¹⁰⁷, נמי פירושה הכי.

ויש עוד לומר, על פי מה שהגיד הוא זצלה"ה¹⁰⁸, במקום אחר -

שתיבת 'לקיחה', פירושה הגבהה.

ומייתי לה, מדכתיב בלולב ו'לקחתם'¹⁰⁹,

ובש"ס¹¹⁰, מדאגבהיה נפק ביה. עד כאן דבריו.

¹⁰² ישעיה, ו' - י'.

¹⁰³ דברים, לב' - ב'.

¹⁰⁴ בפרשת "האזינו", (שנת תרעח').

¹⁰⁵ הגה"ק בעל "אבני נזר" זיע"א.

¹⁰⁶ משלי, ד' - ב'.

¹⁰⁷ דברים, לב' - ב'.

¹⁰⁸ הגה"ק בעל "אבני נזר" זיע"א.

¹⁰⁹ ויקרא, כג' - מ'.

¹¹⁰ סוכה, מב' ע"א.

ועשיתי לו סמוכים -

מדברי המדרש ¹¹¹, בפסוק ¹¹², 'ויקח יהוה אלהים את האדם, וינחהו בגן עדן, לעבדה ולשמרה' - 'ויקח', עילה אותו.

וכן בפסוק ¹¹³, 'ותקח האשה בית פרעה', הנאמר בשרה.

וכן הביא המדרש כמה פסוקים כמוהו.

ובכולם, הוא עניין הגבהה, גשמית או רוחנית.

וכן יש לפרש גם כאן -

'לקחי' ¹¹⁴, הגבהתי,

היינו, שדברי תורה מגביהין את האדם, ומעלין אותו!

ומטעם זה עצמו, דברי תורה מכפריין -

כי מן העוונות, נבראו מלאכי משחית,

והם מטמטמין את לב האדם, ומכבידים אותו, ומוצצין ממנו את לשד חיותו, ומזה כל חיותם!

וכאשר דברי תורה מגביהין ומעלין אותו, ומלאכי משחית אלו - נשארים למטה ¹¹⁵,

וממילא נפסקה חיותם, ונעשו כלא היו.

וזהו עניין הכפרה, שדברי תורה מכפריים.

---

¹¹¹ בראשית רבה, פרשה טז, ה'.

¹¹² בראשית, ב' - טו'.

¹¹³ בראשית, יב' - טו'.

¹¹⁴ דברים, לב' - ב'.

¹¹⁵ "כי אי אפשר להם לעלות גם כן, כי כתיב (תהילים, ה' - ה'), 'לא יגרר רע'."

ובוודאי, שהגבהה זו שדברי תורה מעלין ומגביהין אותו, היא לפי מִסַּת רגש וחיות הלימוד. כפירושו של כ"ק אבי זצלה"ה¹¹⁶, בתיבת 'לקח'¹¹⁷, כנזכר לעיל. והא והא איתא ...

ולפי האמור, יש לפרש הא דאיתא בש"ס ראש השנה¹¹⁸ -

בחטא בני עלי, בהא דכתיב¹¹⁹, 'וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלִי, אִם יִתְכַפֵּר עֲוֹן בֵּית עָלִי, בְּצַבַּח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם',

ואמרו ז"ל, 'בְּצַבַּח וּבְמִנְחָה' אינו מתכפר, אבל מתכפר בתורה.

דהא דאינו מתכפר 'בְּצַבַּח וּבְמִנְחָה', משום גזר דין שיש עמו שבועה,

והיינו, שהיתה שבועה, שלא יקנח ויסיר את החטא,

שזה עניין כפרת 'בְּצַבַּח וּבְמִנְחָה' שדוחין את החטא ...

ומכל מקום, דברי הכתוב ברור מללו, שכתוב בהם לשון כפרה, שהיא קינוח וסילוק -

ועל זה היתה שבועה, שלא ידחה את הכוחות הרעים אלו, שנתהוו על ידי העוונות האלו,

אבל, על ידי תורה, שהאדם נתעלה ונגבהה,

וכוחות החיצונים ממילא נעדרים, משום שנפסקה לחיותייהו,

על זה לא היתה שבועה כלל!

ויש לומר -

דהוא הדין בכל מיני חטאים, ואפילו באותם עוונות שקשה תשובתם, ושבקצת

מקומות שכתב בזוהר הקדוש - שאינה מועילה להם תשובה,

¹¹⁶ הגה"ק בעל "אבני נזר" זיע"א.

¹¹⁷ משלי, ד' - ב'.

¹¹⁸ יח' ע"א.

¹¹⁹ שמואל א', ג' - יד'.

נמי על ידי תורה מכפרין!

כי הא דאינה מועילה להם תשובה, הוא משום דאסגי מסאבותא כל כך לעילא,
עד שאין בכוח התשובה לדחות החטא.

וכל זה, כשבאין לדחות החטא,

אבל, דברי תורה, שאינן דוחין החטא, אלא מגביהין את האדם, שפיר מועילים
ומועילים!"

זאת תורת העוליה:

א. חודש "אלול", תכליתו ש-"ירגל" האדם אצל עצמו, ויחפש אחר מעשיו
הרעים.

שכן, את מאמר הכתוב ¹²⁰, "שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים, וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן", תירגם
אונקלוס, "שְׁלַח לְךָ גְּבָרִין, וַיֵּאֱלֹוּן יַת אֶרְעָא דְכְנַעַן".

והיינו: שפעולת "ויִתְּרוּ", שהיא "ירגלו" או "יחפשו",

היא "ויֵאֱלֹוּן", שהוא מלשון חודש "אלול".

וריגול זה, נאמר בעניין הכנה למלחמה, קודם כניסת בני ישראל לארץ ישראל.

ב. בכדי לנצח במלחמה, זקוק האדם לידיעה - שהעומד לפניך הוא אויבו
המבקש רעתו ¹²¹.

ג. והנה, מהות מלחמתו של האויב, נאמרה בפרשתו בעניינו של עמלק הוא
יצר הרע ¹²², וכמאמר הכתוב ¹²³, "אֲשֶׁר קָרַף בְּדָרְךָ",

וכפי שפירש רש"י הקדוש: "לשון קרי וטומאה, שהיה מטמאן במשכב זכור".

¹²⁰ במדבר, יג' - ב'.

¹²¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

¹²² "צרור המור", (פרשת "כי תבוא", ד"ה "לפי שאמר").

¹²³ דברים, כה' - יח'.

ד. והנה, חודש אלול, הוא תיקון לחטא זה, בעבור היותו כנגד "מידת היסוד"
124 .

ה. ובפרט, שמילת "לִיְלָה" - הנאמרה בפרשתו במאמר הכתוב¹²⁵, "מִקְרָה לִיְלָה", עולה בגימטריא קטנה עם הכולל - למניין 13, שהוא כמניין מילת "אלול" בגימטריא קטנה.

ומעתה:

כאשר יקיים האדם בעצמו, את מאמר הכתוב בפרשתו¹²⁶, "וְנִשְׁמְרֶתָּ מִכָּל דְּבַר רָע",

שהוא בעניין לשון הרע¹²⁷,

ובפרט, שביותר יש ליזהר בו בשעת מלחמה, כאשר היצר הרע מקטרג¹²⁸.

וממילא, יקדש האדם את פיו בדברי תורה,

אזי, בהיות הבורא ית"ש "מלך מוחל וסולח", יתקיים באדם מאמר הכתוב "בְּמַחֲלַת הַמַּחְנִימִים"^{129 130},

ויזכה האדם לקדש את גופו, ולכוונו כעין בית המקדש של מעלה¹³¹, ולהסיר את אותו הצלם מהיכל ה'¹³².

יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

¹²⁴ כן כתב הגה"ק רבינו חיים פאלאג'י זיע"א, בספרו הקדוש "מועד לכל חי", (סימן יא' - חודש אלול, אות ב').

¹²⁵ דברים, כג' - י'.

¹²⁶ דברים, כג' - י'.

¹²⁷ ירושלמי, פאה, פ"א ה"א.

¹²⁸ ירושלמי, שבת, פ"ב ה"ו.

¹²⁹ שיר השירים, ז' - א'.

¹³⁰ וכמו שנתבאר לעיל באות ג', מדברי רבותינו ז"ל (במדבר רבה, פרשה ב', ד').

¹³¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ד'.

¹³² כנ"ל.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- נחמה נעמי דידי (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד